

بخش سوم

بررسی یک واحد یادگیری
طراحی آموزشی
الگوهای نمونه تدریس

فصل اول

بررسی یک واحد یادگیری

در بررسی یک واحد یادگیری، باید اقدامات زیر صورت گیرد:

۱) تعیین هدف واحد تدریس

در بالا بردن کارایی خود، مهم‌ترین اصل روشن بودن هدف است. اولین دلیل این که بعضی از افراد می‌توانند کارها را سریع‌تر و بهتر از دیگران انجام دهند، این است که هدف‌ها و برنامه‌های کاملاً روشنی دارند و از آن‌ها فاصله نمی‌گیرند. سؤالات ابتدایی یک معلم حاذق و هنرمند، در موضوع آموزش این باید باشد که: «امروز چه هدفی را برای فراگیران در نظر گرفته‌ام؟ هدف من از آموزش این دروس چیست؟ چه چیزهایی را قصد دارم به مخاطب خود یاد بدهم؟ مخاطبان من در پایان آموزش چه باید بکنند؟ چه نگرشی در آنان ایجاد خواهد شد؟»

شناخت هدف و مقصود نهایی باعث می‌شود که تمامی حرکات و فعالیت‌های معلم در جهت نیل به مقصود قرار گیرد و هر فعالیتی را که انجام می‌دهد، او را به هدف نزدیک‌تر سازد. در واقع اهداف مانند نورافکنی مسیر را برای رونده مشخص می‌سازد و پیش روی او را تا رسیدن به هدف نهایی روشن می‌سازد. با توجه به این مطالب چنان چه بخواهیم تعریفی از هدف ارائه کنیم، می‌توانیم بگوییم اهداف:

– انتظارات واقعی ما را از مخاطب مشخص می‌کند (یعنی در پایان درس خداشناسی چه انتظاراتی از او داریم، او باید قادر به انجام چه کاری باشد).

– به تمامی فعالیت‌های معلم جهت می‌دهد و او را در رسیدن به آن یاری می‌کند.

– نحوه‌ی انجام دادن فعالیت‌ها را به ترتیب اولویت، یکی پس از دیگری برای معلم آشکار می‌سازد.

– زمان مورد نیاز هر فعالیت و مکان مناسب انجام آن را مشخص کند.

–

–

سؤال ۱ :

آیا هدف‌ها تنها در فعالیت‌های داخل مدرسه باید محقق شوند یا فعالیت‌ها و عوامل و مؤسسات بیرون از مدرسه نیز در آن دخالت دارند؟ به چه دلایلی می‌توان گفت محیط مدرسه تنها محل تحقق هدف‌ها نیست و باید بین فعالیت‌های فراگیران و محیط اجتماعی خارج از مدرسه ارتباط لازم وجود داشته باشد؟

سؤال ۲ :

آیا لازم است به هدف‌های آموزشی در سه حیطه‌ی شناختی، عاطفی و رفتاری توجه کرد؟ چرا؟

یکی از درس‌های کتاب‌های هدیه‌های آسمان را مشخص کنید و هدف‌های کلی و جزئی آن را استخراج کنید.

۲) موقعیت واحد تدریس و ارتباط آن با واحدهای تدریس سال‌های قبل دانستن موقعیت واحد تدریس چه فوایدی دارد؟

چنانچه معلمی اشراف لازم را نسبت به یک واحد درسی نداشته باشد، نمی‌تواند در آموزش خود به نحو مطلوب عمل کند، زیرا مفاهیم و آموزه‌های دینی بعضاً به گونه‌ای است که باید معلم از موقعیت‌های پیش آمده و یا قرار گرفتن در یک ماه خاص یا یک روز خاص (مانند محرم، یا ولادت یکی از امامان) از آن به‌طور شایسته بهره‌برداری کند.

مطالب و آموزه‌های دینی اغلب در دوره‌ی ابتدایی این ویژگی و خاصیت را باید داشته باشند که معلم بتواند براساس موقعیت‌های پیش آمده، مباحث درس را بنا بر مصلحت زمانی انتخاب کند و به آموزش آن مبادرت ورزد.

به عنوان مثال چنانچه هدف درس آموزش مطالبی درباره‌ی امام حسین (ع) باشد، چه بسا بهتر است این مطالب بسته به شاد و یا حزین بودن متن درس، در ماه محرم و یا ایام ماه شعبان (ولادت امام حسین (ع)) آموزش داده شود؛ یعنی آگاهی معلم به تمامی کتاب و دانستن جایگاه و موقعیت هر درس به او یاری می‌کند تا براساس شرایط مدرسه و اوضاع زمانی و مکانی قرار گرفته در آن، دست به انتخاب یکی از دروس بزند و آن را به نحو شایسته در جایگاه خود تدریس کند و

اثرگذاری آن را دو چندان کند.

سؤال :

آیا در درس دینی دوره‌ی ابتدایی لازم است تمامی دروس به ترتیب بر اساس فهرست و متن کتاب یکی پس از دیگری تدریس شود؟ چرا؟

برای آموزش یک مفهوم یا یک هدف آموزشی، باید معلم دینی، به همه‌ی مسائل جانبی آن اشراف کامل داشته باشد. به موضوعاتی از قبیل ارتباط طولی این مفهوم با مطالب سال قبل و بعد، و ارتباط عرضی همان مفهوم با سایر دروس همان سال توجه کند تا با توجه به این موضوع موقعیت واحد تدریس را مانند پازلی در میان دیگر قطعات آن مشخص کند و یادگیری آن را برای مخاطبان معنادار نماید.

ارتباط طولی و عرضی یعنی چه؟

اگر هدف ما آموزش مهربانی خدا به دانش‌آموزان باشد، باید بدانیم پیرامون این موضوع در سال‌های گذشته و یا سال‌های آینده چه نکاتی مطرح شده و یا خواهد شد تا از بیانات اضافی و تداخل موضوع‌ها در یکدیگر و تکراری شدن مباحث جلوگیری به عمل آید (ارتباط طولی). نکته‌ی دیگر این که معلم بداند این هدف آموزشی (مهربانی خدا) در دیگر دروس مانند ادبیات، اجتماعی، قرآن، علوم و ... چگونه بدان اشاره شده است (ارتباط عرضی با سایر دروس) تا در خلال درس از مطالب آموخته شده در آن‌ها کمک بگیرد و برای تبیین و زیبا جلوه دادن هرچه بهتر موضوعات دینی از آن‌ها استفاده کند. به عنوان مثال ممکن است پیرامون همین موضوع شعر مناسبی در کتاب ادبیات همان سال (بخوانیم و بنویسیم) آمده باشد. بهتر است معلم در حین آموزش یکی از فعالیت‌ها و یا مراحل تدریس خود را به خواندن این شعر به صورت سرود و یا هر شکل دیگری که خود مناسب کلاس درس می‌داند، اختصاص دهد و از دانش‌آموزان بخواهد آن را اجرا کنند سپس به موضوع درس برگردد و با طرح سؤالی و یا بیان جمله‌ای توسط خود یادگیری فراگیران را تحکیم بخشد. با این شیوه دانش‌آموز درمی‌یابد که این موضوع را می‌توان به کمک دیگر موضوعات درسی بهتر درک کرد.

عدم توجه به روابط طولی و عرضی موضوع مورد نظر موجب می‌شود تا هدف درس به طور تمام و کمال به سرانجام نرسد و این حس را در دانش‌آموز به وجود آورد که گویا آموزش مورد نظر ابتر مانده

و یا این که بعضی موضوعات برای مخاطب تکراری و خسته کننده شده است.

نکته :

اگر در مواردی مباحث درس به گونه ای است که فهمیدن آن وابسته به آموزش درس قبل است، باید ارتباط خطی بین درس ها حفظ شود و پشت سر یکدیگر تدریس شوند.

۳) توجه به پیش دانسته های ضروری دانش آموز در باره ی واحد یادگیری

یادگیری زمانی دارای معناست که تصویری از محتوای ذهن را با چیزی یا موردی آشنا مربوط سازد. وقتی مفهومی با مفهوم یا اندیشه ای که قبلاً در ذهن وجود داشته است، ارتباط پیدا کند معنادار می شود. به سخن دیگر برای این که محرکی یا مفهومی معنا داشته باشد، باید در ساخت شناختی یادگیرنده موجود باشد.

برای مثال واژه ی شتر هنگامی برای انسان دارای معناست که بازنمایی ذهنی آن مشخص باشد، به عنوان مهم ترین اصل یادگیری این موضوع را یادآور می شود که: «همواره به پیش دانسته ها، تجارب و مهارت های فراگیران توجه داشته باشید و مطالب و آموزش های جدید را بر پایه ی آن استوار سازید»؛ زیرا همه ی دانش آموزان و فراگیران از نظر سطح معلومات و دانش یکسان نیستند و برای این که مفاهیم جدید برای فراگیر معنادار جلوه کند و فهم را در او ایجاد کند، معلم باید به ساخت شناختی فراگیر خود توجه داشته باشد و با طرح سؤال یا مسئله از این موضوع آگاهی یابد تا براساس آن بتواند قدم اول یادگیری را در موضوع جدید بردارد و یادگیری های جدید برای فراگیر معنا و

ساخت شناختی چیست و چه ارتباطی با یادگیری معنادار دارد؟

مجموعه اطلاعات و مفاهیمی که در زمینه ی یک رشته درسی در ذهن فرد به وجود می آید، «ساخت شناختی» او را از آن مجموعه دانش تشکیل می دهد؛ مثلاً مفاهیم درس دینی که از قبل در ذهن شاگرد به وجود آمده است، مجموعاً ساخت شناختی او را در علم دینی تشکیل می دهد. دانش آموز می تواند با استفاده از مفاهیم موجود در ساخت شناختی خود، در درس دینی به شناخت مفاهیم و پدیده های جدیدتری برسد. مجموع ساخت های شناختی یک شخص، ساخت

مفهوم مشخص و درستی ایجاد کند.

سؤال :

— راه‌هایی را که می‌توان از آن طریق به
پیش‌دانسته‌های دانش‌آموز پی‌برد چیست؟
— تفاوت یادگیری معنادار با یادگیری
طوطی‌وار چیست؟

شناختی کلی او را تشکیل
می‌دهد. مثلاً آن چه از فیزیک،
دینی، سایر علوم و رویدادهای
روزمره در ذهن داریم، ساخت
شناختی کلی ما را می‌سازند و به
مدد همین ساخت شناختی کلی
است که ما به شناخت پدیده‌ها،
رویدادها و آنچه در پیرامون ما
هستند، ناآشنا می‌شویم. آگاهی‌ها و
مفاهیم تازه، وقتی که با مفاهیم و
آگاهی‌های پیشین ما و یا به عبارت
دیگر با ساخت شناختی ما ربط
داشته باشند، به صورت «یادگیری
معنادار» قابل آموختن‌اند.

شعبانی، حسن،

مهارت‌های آموزشی و

پرورشی، ۱۳۷۱- انتشارات سمت

— ص ۲۵۰

۴) استخراج و تعریف مفاهیم کلیدی و بیان اصطلاحات خاص درس

یکی از نکات مهم در هر درس این است که بدانیم : مفاهیم کلیدی درس کدام‌اند؟ بر چه موضوعاتی باید تأکید بیش‌تری شود؟ تعاریف هر یک از این مفاهیم چیست؟
دانستن مفاهیم کلیدی هر درس کمک می‌کند تا معلم در طراحی برنامه‌ی درسی خود، فعالیت‌هایی را در نظر بگیرد که سرانجام به درک درستی از این مفاهیم بینجامد و از فعالیت‌های ساده‌تر و مطالبی که ممکن است فرعی و غیرضروری باشد، پرهیز کند و از وقت تدریس به‌صورت بهینه استفاده کند.

بارها شاهد بوده‌ایم و یا برایمان پیش آمده است که با بی‌توجهی به همین موضوع، وقت زیادی را

صرف موضوعات و مطالبی در کلاس درس کرده‌ایم که حاشیه‌ای بوده و در نهایت ما را به هدف درس نرسانده است و نیز فهم صحیحی در فراگیران ایجاد نکرده است.

لذا لازم است قبل از تدریس مفاهیم کلیدی و نقاط فشار درس را برای خود مشخص کنیم تا در حین تدریس گرفتار موضوعات جنبی و فرعی نگردیم تا از هدف اصلی باز نمانیم.

سؤال :

برای بیان مفاهیم کلیدی چه مقدار زمان باید در نظر گرفت؟ چگونه می‌توان این زمان را به درستی انتخاب کرد؟

۵) چگونگی نحوه‌ی گسترش مفاهیم در یک درس و دست‌یابی به مفهوم مورد نظر

یکی از توصیه‌هایی را که اغلب روان‌شناسان یادگیری و متخصصان آموزش در این باره تأکید می‌کنند، این است که یک سخنرانی و یا یک تدریس باید دارای ساخت محکمی باشد و استخوان‌بندی بحث و موضوع مورد نظر از آغاز تا پایان به گونه‌ای طراحی شود که یادگیری را برای مخاطب سهل و ساده و در عین حال پایدار کند و به زبان علمی گشتالت مباحث به گونه‌ای باشد که درک درستی از کلیت موضوع در ذهن مخاطب ایجاد نماید و سپس اجزای کوچک‌تر و ریزتر آن، به مرور یک به یک هر کدام در جای خود بیان شود و بیاید.

گشتالت چیست؟

واژه‌ی گشتالت در آلمانی به معنای انگاره، شکل، هیئت کل و سازمان به کار برده می‌شود. تصور کلی سازمان یافته و شناخته شده را نیز گشتالت می‌نامند.

گشتالتی‌ها معتقدند که ما دنیا را در کل‌های معنادار تجربه می‌کنیم و شعار اصلی آن‌ها این است که «کل بیش‌تر از مجموع اجزای آن است» یا «تجزیه کردن یعنی تحریف کردن».

در حقیقت شما نمی‌توانید از تصویر معروف «مونالیزا» تصور کاملی درک کنید؛ اگر ابتدا به یک بازوی تصویر، بعد به بازوی دیگر آن، آن‌گاه به بینی، سپس به دهان آن نگاه

کرده و بکوشید آن‌ها را در کنار هم
قرار دهید. شما نمی‌توانید تجربه‌ی
گوش دادن به یک ارکستر سمفونی
را با تجربه‌ی آن به سهم هر یک
از نوازندگان ارکستر درک کنید.
موسیقی حاصل از ارکستر بیش‌تر
از مجموع نت‌های مختلفی است
که به وسیله‌ی نوازندگان مختلف
اجرا می‌شود. آهنگ دارای یک
کیفیت ترکیبی است که با مجموع
قسمت‌های آن متفاوت است.

سیف، علی‌اکبر، نظریه‌های

یادگیری، نشر دوران، ۱۳۸۵، ص ۲۷۹

پارسا، محمد، روان‌شناسی

یادگیری، انتشارات سخن، ۱۳۷۴، ص ۲۱۱.

سؤال :

در آموزش بهتر است از جزء به کل حرکت کنیم یا از کل به جزء؟ چرا؟

قبل از پاسخ دادن به این سؤال لازم است ابتدا به مثال زیر توجه کنیم.
فرض کنید فردی را وارد شهر جدیدی کرده‌اند که قبلاً هرگز آن را ندیده است. او را سوار
ماشین می‌کنند و در حین چرخیدن در شهر مکان‌های مختلف را برایش توضیح می‌دهند و از این طریق
او را با شهر جدید آشنا می‌سازند. حال فردی را در نظر بگیرید که قبل از وارد شدن به همان شهر، ابتدا
نقشه‌ی شهر و جهت‌های جغرافیایی را به او نشان می‌دهند و او یک دید کلی نسبت به گستره‌ی شهر
و خیابان‌های آن پیدا می‌کند. سپس او را سوار بر ماشین می‌کنند و همانند شخص قبلی شهر را به او
نشان می‌دهند. بدیهی است از این دو، نفر دوم اشراف بهتری نسبت به شهر پیدا کرده است.
در آموزش مفاهیم و موضوعات درسی نیز لازم است معلم گشتالت یا کلیت بحث را به نوعی به

دانش آموز یادآور شود (از طریق طرح یک سؤال، خلاصه‌ی یک مطلب، نشان دادن یک تصویر، انجام یک پانتومیم و ...) تا او در ضمن آموختن جزئیات، یک دید کلی هم نسبت به مجموع درس پیدا کند و در نتیجه کلیت درس و مفاهیم جزئی و اهداف کوچک‌تر و ارتباط آن‌ها را بهتر دریابد. یعنی هرچه که به پایان درس نزدیک‌تر می‌شویم، او بتواند فعالیت‌های جزئی را به هم ربط دهد و به کلیت موضوع پی ببرد.

مثلاً در درس علوم تصاویر ابتدایی هر بخش از کتاب، مانند تصویر زمین برای بخش زمین‌شناسی یا وسایل و لوله‌های آزمایشگاهی برای بخش شیمی و یا تصاویر لامپ وسایل الکتریکی و روشنایی برای بخش الکتریسیته و ... همگی ذهن خواننده را معطوف به مطالب بعدی می‌کند و یادگیری را برای او معنادار و منسجم می‌کند و دانش آموز درمی‌یابد که تمامی مطالب این بخش در جهت توضیح همان تصویر ابتدایی بخش است.

با توجه به مقدمه‌ی بالا می‌توان گفت پاسخ ثابتی را نمی‌توان برای سؤال ابتدایی بحث در نظر گرفت؛ زیرا در آموزش عناصر بسیاری دخیل‌اند که با توجه به آن‌ها روش تدریس را باید انتخاب کرد؛ عناصری همچون مخاطب، موضوع درس، سن، جزئیات هر درس، تسلط معلم بر شیوه‌های مختلف آموزش، از جمله نکات قابل توجه و تعیین‌کننده‌ی روشن تدریس معلم خواهد بود.

به عنوان مثال برای کودکان پیش دبستانی و پایه‌های اول و دوم و سوم که نمی‌توانند نسبت به یک موضوع به جوانب مختلف آن توجه کنند و بیش‌تر جزء نگرند تا کل نگر، و ذهنشان قادر نیست تا با صغری و کبری چیدن مطالب به مفاهیم انتزاعی دست یابد، بهتر است از روش استقراء و جزء به کل بهره‌گیری نماییم و به تناسب بالا رفتن سن مخاطب و توانمندی ذهنی آنان که می‌توانند کم‌کم مفاهیم را در ذهن نگه دارند و براساس دیگر مفاهیم و ادراکات خود به جمع‌بندی مناسب دست یابند، می‌توان از روش کل به جزء بهره گرفت و با بیان گشتالت موضوع در ابتدا و در خلال درس جزئیات آن را برای مخاطب توضیح، شرح و توسعه داد.

مثالی از چگونگی گسترش یک مفهوم در کتاب هدیه‌های آسمان:

چنان‌چه به تصویر و عنوان درس «همیشه با هم» در کلاس چهار توجه کنیم (تصویر تعدادی دانش آموز که در چند صف مرتب برای نماز نشسته‌اند و تعدادی نیز در حال پیوستن به آن‌ها می‌باشند) بی‌آن که مطلب درس را خوانده باشیم، درمی‌یابیم که جزئیات و مطالب درون درس پیرامون نماز و نماز جماعت است؛ یعنی نویسنده به ذهن دانش آموز سمت و سو داده است و توجه او را از مسائل پیرامونی و انحرافی باز داشته است.

در چنین دروسی معلم می‌تواند با طرح سؤال، خواندن متن و یا توجه دادن به عنوان درس، مطالبی را مطرح کند که همگی برای دستیابی به هدف درس باشد و نیز با ذکر جزئیات نماز جماعت، نکات مورد نیاز کودکان در این سن را برای آن‌ها بیان کند و یا از خودشان خاطراتی را بپرسد و به سؤالات آنان پاسخ دهد. به عبارت دیگر با چنین فعالیت‌هایی مفهوم مورد نظر (نماز جماعت) به خوبی توسط دانش آموزان دریافت می‌شود و نسبت به جزئیات آن اشراف پیدا می‌کنند. بنابراین حس و حال آن‌ها مانند فردی نیست که وارد شهر جدیدی شده (درس جدیدی) و نسبت به جوانب و گوشه و کنار آن بی‌اطلاع باشد.

برای دستیابی به مفهوم موردنظر در درس، توسط فراگیر لازم است که مباحث مطروحه توسط معلم دارای نظم دقیقی باشد. یعنی ترتیب تقدم و تاخر بیان مفاهیم و فعالیت‌ها و نیز اهمیت هر کدام از این مفاهیم برای معلم باید روشن باشد تا در حین تدریس بداند که چه مفاهیمی باید بیش‌تر توضیح داده شود تا از کنار هم قرار گرفتن مطالب فهم صحیحی در ذهن مخاطب به وجود آید.

سؤال:

نکاتی که می‌تواند ساختار یک بحث را استحکام بخشند و فهم آن را برای مخاطب آسان کند، کدام‌اند؟

نکته: بعضاً شاهد

جلسات و سخنرانی‌هایی بوده‌ایم که اگر چه خود ما به عنوان مخاطب آمادگی کامل برای شنیدن مطالب آن را داشته‌ایم اما پس از آن وقتی از خود سؤال می‌کنیم گوینده چه می‌گفت یا چه می‌خواست بگوید، پاسخ صحیحی به این پرسش نمی‌توانیم بدهیم و بعضاً بالعکس زمانی که با این پرسش روبه‌رو می‌شویم، احساس می‌کنیم می‌توانیم مانند گوینده مطالب مطرح شده در سخنرانی را به زبان جاری سازیم و به دیگری به خوبی بازگو نماییم. کافی است کمی به نحوه‌ی چینش مطالب و تأکیدات گوینده توجه کنیم. خواهیم دید در زمانی که مطالب به خوبی در ذهن ما باقی می‌ماند، علت اصلی این است که مطالب گوینده دارای ساخت محکم، سازمان و نظام‌مندی مرتبی بوده است.

فصل دوم

طراحی آموزشی چگونه و چرا؟

۱- طراحی آموزشی (طرح درس)

در طراحی آموزشی باید به چند سؤال اساسی پاسخ دهیم که عبارت‌اند از :

چرا؟

چه چیزی را؟

به چه کسی؟

و چگونه؟

می‌خواهیم آموزش دهیم. لذا در حین هدف باید به این نکات توجه داشته باشیم که مخاطب ما چه توانایی‌ها و امکاناتی در اختیار دارد تا بر اساس شناخت از او و نیازهایش، برنامه‌ریزی کنیم و انتظارات خود را تعیین نماییم.

گام‌های اساسی در طراحی آموزشی عبارت‌اند از :

۱- تعیین هدف یا اهداف یادگیری

۲- تحلیل آموزشی

۳- انتخاب فعالیت‌های یادگیری، (هم‌چنین انتخاب محتوا و نحوه‌ی دقیق انجام دادن

فعالیت‌ها)

۴- تعیین زمان و مکان مورد نیاز برای انجام هر فعالیت

۵- تعیین نظام ارزش‌یابی

توجه به این نکات موجب می‌شود تا طرح درسی را که برای موضوع مورد نظر طراحی می‌کنیم،

با موفقیت بیش‌تری همراه شود.

انتخاب درس

هر کدام از شما یکی از درس‌های کتاب‌های هدیه‌های آسمان را برای طراحی آموزشی خود انتخاب کنید.

حال، برای این طراحی آموزشی قدم‌های زیر را بردارید :

۱-۱- هدف کلی درسی را که انتخاب کرده‌اید، مشخص نمایید.

اولین کاری را که معلم آگاه، هنگام طراحی درس انجام می‌دهد، تعیین هدف یا هدف‌های تدریس است که معمولاً توسط برنامه‌ریزان در راهنمای برنامه‌ی هر درس و یا راهنمای تدریس هر کتاب به آن اشاره شده است.

اگر سؤال شود که هدف‌ها چه نقشی را ایفا می‌کنند، باید بگوییم که :

«هدف‌ها توقعات و یا انتظارات معلم از فراگیر را مشخص می‌کنند». تعیین و تدوین هدف، فقط شروع کار است. این هدف‌ها که به صورت جملات خبری‌اند، محدوده و ماهیت مطالب آموزشی را تا حدودی مشخص می‌کنند، ولی کارهایی را که معلم باید انجام دهد و واکنش‌هایی را که انتظار می‌رود فراگیران در قبال آن نشان دهند، معین نمی‌کنند برای مشخص کردن فعالیت‌ها به تحلیل آموزشی نیاز داریم تا بدانیم چه فعالیت‌هایی مورد نیاز است.

هدف درس :

۱-۲- تحلیل آموزشی خود را از درس ارائه دهید.

در تحلیل آموزشی می‌خواهیم بدانیم چه فعالیت‌هایی را باید در نظر بگیریم که اولاً مناسب باشد، ثانیاً با انجام آن‌ها هدف درس به خوبی محقق می‌شود. لذا برای تعیین این فعالیت‌ها لازم است توانمندی‌ها و هنرمندی‌های خود را بشناسیم و بدانیم از نظر موقعیت زمانی و مکانی در چه شرایطی قرار داریم؛ امکانات موجود چه مقدار دست ما را برای انجام بعضی از فعالیت‌ها باز می‌گذارد تا براساس آن‌ها فعالیت‌ها را گام به گام و به ترتیب اهمیت اولویت‌بندی کنیم و آن را تا نیل به هدف تعیین شده تنظیم نماییم.

با تحلیل آموزشی، فعالیت‌های معلم – فراگیر دارای نظم خاصی می‌شود و پس از انجام آن‌ها، فراگیران به غایت اصلی درس یا هدف کلی درس می‌رسند.

روش ساده‌ی تحلیل آموزشی یک هدف کلی این است :

از خود می‌پرسیم، فراگیر باید چه کاری انجام دهد یا دارای چه قابلیت‌هایی باشد تا بتواند آن‌چه را هدف کلی از او خواسته است، انجام دهد؟ مثلاً درباره‌ی وضو از خود سؤال می‌کنیم : دانش‌آموزان چه چیزی را درباره‌ی وضو باید بدانند یا انجام دهند؟ پاسخ دادن به این پرسش، بررسی تعداد فعالیت‌ها، معلومات و مهارت‌های جزء را که برای نیل به هدف آموزشی، ضروری است، ایجاب می‌کند. همه‌ی پاره فعالیت‌ها را یادداشت کنید؛ مثلاً بنویسید :

— دانش‌آموزان باید بدانند برای چه کارهایی وضو گرفته می‌شود.

— چه مراحل‌هایی دارد؟

— هدف از انجام آن چیست؟

— نحوه‌ی انجام دادن آن چگونه است؟

— چه تمرین‌هایی را لازم است که انجام دهند؟

— چه کارهایی را از نظر مشاهده، تمرین، سؤال و ... باید انجام دهند تا تسلط لازم را به دست

بیاورند.

— چگونه آموزش این مراحل را ارزیابی کنیم؟

سؤالی که شاید در این جا مطرح شود، این است که :

آیا تعداد فعالیت‌ها کم‌تر باشد بهتر است یا بیش‌تر؟

در جواب باید گفت : تعداد فعالیت‌ها بستگی به شرایط دانش‌آموزان دارد. رفتار ورودی آن‌ها و میزان دانش، نگرش و مهارت مورد نیاز برای موضوعی که می‌خواهد تدریس شود، تعیین می‌کند که چه تعداد از فعالیت‌ها و کدام یک از آن‌ها، را به اهداف درس نزدیک می‌کند. از این رو، چه بسا برخی از فعالیت‌ها برای برخی از کلاس‌ها ضروری باشد.

با توجه به رفتار ورودی فراگیران که همان مهارت‌ها و توانایی‌هایی هستند که فراگیران با آن وارد کلاس درس می‌شوند، سؤالی که پیش می‌آید، این است که نقطه‌ی شروع آموزش را چگونه تعیین می‌کنیم؟ چرا باید نقطه‌ی شروع آموزش را تعیین کرد؟

تحلیل آموزشی :

تعریف خود را از تحلیل آموزشی در این قسمت بنویسید.

۱-۳- محتوا و رسانه‌های مرتبط با محتوا را مشخص کنید.

محتوا مفاهیم و مطالبی را در برمی‌گیرد که به مدد آن‌ها می‌خواهیم در قالب فعالیت‌ها، هدف یا اهداف آموزشی را تحقق بخشیم.

محتوای دینی می‌تواند شامل چیزهایی از قبیل کتاب درسی، کتاب کار، راهنمای معلم، سؤالات ساخته شده توسط معلم، فیلم‌ها، تصاویر، عکس‌ها و اسلایدها، پازل‌ها و ... باشد. مهم این است که بدانیم هر کدام از این محتواها در کجا، در کدام فعالیت، چه مقدار و به چه منظوری استفاده می‌شود، تا با استفاده از این‌ها هدف درس حاصل شود. برای آموزش نباید متکی به محتوای مکتوب کتاب درسی دینی باشیم و فقط آن را مد نظر قرار دهیم.

محتوای مناسب و ویژگی‌هایی دارد که مهم‌ترین آن‌ها به صورت سؤال عبارت‌اند از:

- آیا محتوا، رفتارها و مهارت‌های مورد انتظار اخلاقی و دینی را پرورش می‌دهد؟
- آیا محتوا، قابل فهم و هضم برای فراگیران است؟
- آیا محتوا، توالی مناسبی دارد و از ساده به مشکل تنظیم شده است؟
- آیا محتوا، متناسب با زمان، تخصیص یافته است و با آن مطابقت دارد؟

محتوا :

تعریف خود از محتوا را در این قسمت بنویسید.

پس از انتخاب محتوای دینی، معلم باید ببیند برای رسیدن به هدف آموزشی چه رسانه یا رسانه‌هایی بهتر می‌تواند پیام موردنظر را در اختیار فراگیران قرار دهد. یک رسانه‌ی خوب باید بتواند ارتباط و شرایط مطلوب بین پیام‌دهنده و گیرنده پیام (فراگیر) را موجب شود. برای رسانه‌ی مناسب هم می‌توان به چند ویژگی عمده اشاره کرد که عبارت‌اند از:

- توجه و علاقه فراگیران را به خود جلب کند.
 - توجه فراگیران را تا پایان فعالیت آموزشی حفظ کند.
 - فراگیران را به پاسخ‌گویی و ابراز واکنش تشویق کند.
- البته برای انتخاب رسانه باید نکات دیگری از قبیل موقعیت جغرافیایی، امکانات موجود، فضای کلاس، تعداد فراگیران، سن آن‌ها و دیگر مسائل تأثیرگذار توجه و سپس رسانه را انتخاب کنیم.

رسانه ها :

تعریف :

۴-۱ - نظام ارزش یابی خود را معین کنید.

ارزش یابی جزء جدانشدنی هر برنامه ی درسی است اما ارزش یابی فقط در پایان و انتهای درس انجام نمی گیرد؛ بلکه بر اساس طراحی هر فعالیت، انتظاری که از فراگیران در قبال همان فعالیت می رود، مبنای قضاوت و ارزش یابی قرار می گیرد و چنانچه در هر مرحله توسط بازخوردی که از فراگیران به عمل می آید، معلوم می شود که نتیجه ی مطلوب حاصل نشده و به هدف آموزشی نرسیده ایم، فعالیت های مکمل دیگری طراحی می کنیم تا هدف ما را محقق سازد.

ارزش یابی در این الگو تمامی فعالیت ها و کنش های فراگیران را در جهت تحقق هدف دربرمی گیرد؛ بنابراین محدود به زمان، مکان یا فعالیت یا پاسخ پرسش خاصی نیست و به فراگیر در خلال یادگیری اجازه داده می شود تا با فعالیت های مکمل دیگر نقایص یادگیری خود را جبران کند و هدف را محقق سازد. به طور خلاصه، ارزش یابی باید به فرایند یادگیری کمک کند و رسیدن به اهداف درسی را تسهیل نماید.

در واقع یکی از خوبی های این الگو، دیدن ارزش یابی در جریان هر مرحله از یادگیری است. ارزش یابی در هر فعالیت ویژگی هایی دارد که اهم آن ها عبارت اند از :

- تعیین هدف ارزش یابی
- انتخاب وسیله ی مناسب برای گردآوری اطلاعات لازم
- تحلیل و تفسیر اطلاعات و چگونگی بازخورد
- استفاده از نتایج به منظور بهبود کیفیت آموزش و برداشتن گام بعدی

موارد ارزش یابی :

موارد مورد نظر :

۱-

۲-

۳-

۴-

از این الگو می‌توان در تمامی دروس استفاده کرد. مهم این است که با چند بار تمرین و استفاده از آن در حین کار مزایای آن را لمس کنیم و به جای سخت و ثقیل کردن آموزش، فرایند یادگیری را برای معلم و نیز فراگیران آسان، ساده و دلنشین کنیم.

فصل سوم

الگوهای نمونه تدریس

نمونه فرم طراحی آموزشی یک درس (طرح درس روزانه)

۱- کودک دوست داشتنی (پایه دوم)

۲- لبخند پیامبر (پایه سوم)

۳- برای دوست (پایه چهارم)

۴- باغ سری (پایه پنجم)

۵- یکتا (پایه پنجم)

۶- صبح روز بعد (پایه پنجم)

۷- جشن بزرگ (پایه دوم)

طراحی درس براساس فعالیت‌های یک واحد یادگیری (طرح درس روزانه)

عنوان درس :	پایه :	بخش :	زمان کل تدریس :
-------------	--------	-------	-----------------

هدف اصلی درس :

اهداف مرحله‌ای	فعالیت‌های یاددهی — یادگیری و محتوای آن	زمان و مکان	ارزش‌یابی
برای رسیدن به هدف اصلی چند گام باید بردارم؟ تعیین کردن این نکته که کدام فعالیت در ابتدا و کدام در ادامه و یا انتها قرار گیرد؟ و چرا؟	دستور العمل دقیق نحوه‌ی انجام فعالیت برای پاسخ به این سؤال که نقش فراگیر و معلم در این فعالیت چیست و هر کدام چه وظیفه‌ای به عهده دارند؟ و چه کاری را چگونه باید انجام دهند؟ از چه محتوایی استفاده می‌شود؟	مدت انجام هر فعالیت و مکان آن	معلم بعد از انجام هر فعالیت از خود می‌پرسد که آیا دانش‌آموزان به این هدف رسیدند یا نه؟ آیا این فعالیت مناسب بود یا نه؟
گام اول :			
گام دوم :			
گام سوم :			
گام چهارم :			
گام پنجم :			
گام ششم :			
گام هفتم :			
گام هشتم :			
گام نهم :			

طراحی درس بر اساس فعالیت‌های یک واحد یادگیری (طرح درس روزانه) (شماره ۱)

عنوان درس : کودک دوست‌داشتنی	پایه : دوم ابتدایی	بخش : امامت	زمان کل تدریس : دو زمان ۵۰ دقیقه‌ای در ایام محرم و یا ماه شعبان
---------------------------------	--------------------	-------------	---

هدف اصلی درس :

آشنایی دانش آموزان با میزان احترام امام حسین (ع) نزد پیامبر و زوایای کوتاهی از حماسه‌ی عاشورا و محرم

اهداف مرحله‌ای	فعالیت‌های یاددهی — یادگیری و محتوای آن	زمان و مکان	ارزش‌یابی
برای رسیدن به هدف اصلی چند گام باید بردارم؟ تعیین کردن این نکته که کدام فعالیت در ابتدا و کدام در ادامه و یا انتها قرار گیرد؟ و چرا؟	دستور العمل دقیق نحوه‌ی انجام فعالیت برای پاسخ به این سؤال که نقش فراگیر و معلم در این فعالیت چیست و هر کدام چه وظیفه‌ای به عهده دارند؟ و چه کاری را چگونه باید انجام دهند؟ از چه محتوایی استفاده می‌شود؟	مدت انجام هر فعالیت و مکان آن	معلم بعد از انجام هر فعالیت از خود می‌پرسد که آیا دانش‌آموزان به این هدف رسیدند یا نه؟ آیا این فعالیت مناسب بود یا نه؟
گام اول: ایجاد انگیزه و فضای دوست‌داشتنی برای شروع درس و ایجاد حال و هوای علاقه نسبت به امام حسین (ع)	به تصاویر صفحه‌ی ۴۲ و ۴۳ نگاه کنید و به این سؤالات به صورت فردی و شفاهی پاسخ دهید (۵ نفر). چرا کودک لبخند می‌زند؟ به نظر شما آن فرد بزرگ‌تر کیست؟ و چرا؟ خورشید با نگاهش چه می‌خواهد بگوید؟ حال به صفحه‌های ۴۴ و ۴۵ نگاه کنید. ابتدا سؤالات را به کنار دستی و سپس به جمع پاسخ دهید (۳ نفر). کودکان شادند یا غمگین؟ چرا؟ ارتباط این تصاویر با تصاویر قبلی چیست؟	۷ دقیقه کلاس درس ۵ دقیقه کلاس درس	پاسخ این ۵ نفر مناسب بود و حال و هوای لازم را ایجاد کرد؟ آیا توانستند این ۳ نفر ارتباط مناسبی بین تصاویر این ۴ صفحه برقرار کنند؟
گام دوم: ایجاد علاقه نسبت به رفتار پیامبر با امام حسین (ع)	ابتدا کودکان را دو دوتا کنار هم قرار می‌دهم (نشسته یا ایستاده) (از آن‌ها می‌خواهم که یکی امام و دیگری پیامبر باشند). سپس متن درس را با کمی حالت نمایشی می‌خوانم و از بچه‌ها می‌خواهم پس از شنیدن آن این منظره را نشان دهند. سپس هر کدام احساس خود را ابتدا در یک یا دو جمله بنویسند و ۵ نفر در کلاس بخوانند.	۱۰ دقیقه کلاس درس	آیا توانستند احساس خود را به خوبی به نمایش در آورند؟ آیا احساس خود را به صورت مکتوب به خوبی ارائه کردند؟

گام سوم : با استفاده از حس ایجادشده می‌خواهم این قصه را به محرم و عاشورا ارتباط دهم.	حال چشمان خود را ببندید و یک دقیقه با خود فکر کنید که شما چه کار یا کارهایی می‌کنید علاقه‌ی خودتان را به امام حسین (ع) نشان دهید؟ (حدود ۱۰ نفر پاسخ می‌دهند)	۸ دقیقه کلاس درس	آیا پاسخ‌هایشان به سؤال مناسب بود.
گام چهارم : ادامه‌ی هدف قبلی با انجام یک فعالیت لطیف و دوست‌داشتنی	از دانش‌آموزان می‌خواهم فعالیت «دوست دارم» صفحه‌ی ۴۴ کتاب را (دوست دارم از آن‌چه درباره‌ی محرم می‌دانم نقاشی زیبایی بکشم) را به‌صورت فردی انجام دهند و آن را برای بغل‌دستی خود توضیح دهند. سپس در این جلسه و یا جلسه‌ی بعد می‌خواهم که نفر بغل‌دستی نقاشی دوستش و دوستش نقاشی او را به کلاس توضیح دهد. چنان‌چه بعضی‌ها نقاشی را زودتر تمام کردند، از آن‌ها می‌خواهم تا با نوشتن شعر یا نوحه‌ای آن را کامل‌تر کنند.	۲۰ دقیقه کلاس درس	آیا نقاشی‌های مناسبی در وقت تعیین شده کشیدند؟ آیا توانستند توضیحات مناسب و خوبی درباره‌ی نقاشی خود به دوستان ارائه دهند؟
گام پنجم : آشنایی بیشتر با امام حسین (ع) و استفاده از بزرگ‌ترها برای یادگیری بیشتر	طرح این سؤال از اعضای خانواده و نزدیکان تا جلسه بعد : مادر، پدر، اگر شما جمله‌ای یا چیزی به امام حسین (ع) می‌خواستید بگویید چه بود؟ چرا؟ سپس در جلسه بعد آن‌هایی که مایلند جواب والدین را در کلاس بخوانند.	۲۰ دقیقه کلاس درس	آیا پاسخ‌های اولیاء مناسب بود و توانسته بودند حس خوبی را ایجاد کنند؟
گام ششم : تکمیل یادگیری و محقق کردن کامل هدف درس	از دانش‌آموزان می‌خواهم تا نقاشی‌های انجام شده در جلسه‌ی قبل را در کلاس توضیح دهند (۵ گروه)	۱۵ دقیقه کلاس درس	آیا نقاشی‌ها را به‌خوبی توضیح دادند؟
گام هفتم : تکمیل یادگیری و جمع‌بندی	کتاب کار را باز کنید و پس از تکمیل آن به من بگویید دوست دارید کدام طرف باشید؟ چرا؟	۱۵ دقیقه کلاس درس	آیا کتاب کار را تکمیل کرده و دلیل مناسبی ارائه دادند؟

طراحی درس براساس فعالیت‌های یک واحد یادگیری (طرح درس روزانه) (شماره ۲)

عنوان درس : لبخند پیامبر	پایه : سوم	بخش : اخلاق	زمان کل تدریس : ۵۰ دقیقه
-----------------------------	---------------	----------------	-----------------------------

هدف اصلی درس :

– آشنایی با حفظ طبیعت و شیوه‌های استفاده‌ی صحیح از آن

– احساس مسئولیت در برابر حفظ طبیعت

– آشنایی با نحوه برخورد پیامبر با حیوانات

اهداف مرحله‌ای	فعالیت‌های یاددهی – یادگیری و محتوای آن	زمان و مکان	ارزش‌یابی
برای رسیدن به هدف اصلی چند گام باید بردارم؟ تعیین کردن این نکته که کدام فعالیت در ابتدا و کدام در ادامه و یا انتها قرار گیرد؟ و چرا؟	دستورالعمل دقیق نحوه‌ی انجام فعالیت برای پاسخ به این سؤال که نقش فراگیر و معلم در این فعالیت چیست و هر کدام چه وظیفه‌ای به عهده دارد؟ و چه کاری را چگونه باید انجام دهد؟ از چه محتوایی استفاده می‌شود؟	مدت انجام هر فعالیت و مکان آن	معلم پس از انجام هر فعالیت از خود می‌پرسد که آیا دانش‌آموزان به این هدف رسیدند یا نه؟ آیا این فعالیت مناسب بود یا نه؟
گام اول: ایجاد زمینه و مقدمه لازم برای ورود به بحث	از دانش‌آموزان می‌خواهم به تصویر درس نگاه کنند و بگویند چه ارتباطی بین عنوان درس (لبخند پیامبر) و تصویر کتاب وجود دارد و به سه تا پنج نفر اجازه اظهار نظر می‌دهم.	۵ دقیقه کلاس درس	آیا دانش‌آموزان توانستند ارتباط مناسب بین عنوان و تصویر را بیان کنند؟
گام دوم: ادامه‌ی ایجاد زمینه برای ورود به بحث	به نظر شما پیامبر (ص) چه زمان‌هایی لبخند بر لبانشان جاری می‌شود. هر کس به تنهایی دو دقیقه فکر کند، سپس نظر را بر روی کاغذ بنویسد.	۵ دقیقه کلاس درس	آیا حدس و گمان‌های دانش‌آموزان جالب و درخور توجه بود؟ آیا نمونه‌های خوبی ذکر کردند؟

گام سوم : دقت در ریزه کاری ها و مشاهده دقیق تصویر کتاب	از دانش آموزان می خواهم دوباره به تصویر نگاه کنند و بگویند دست کشیده شده چه پیامی دارد؟ چرا تصویر گرد کشیده شده است؟ چرا نوک پرندگان باز است؟ (سه تا پنج نفر به صورت فردی پاسخ می دهند).	۵ دقیقه کلاس درس	آیا دانش آموزان توانستند به ظرایف تصویر خوب دقت کنند؟ آیا پاسخ هایشان قانع کننده بود؟ آیا حدس و گمان هایشان درست بود؟ آیا توانستند دلایل لبخند پیامبر را بیان کنند؟
گام چهارم : توجه به موضوع درس و رفتار پیامبر در برابر حیوانات	حال از دانش آموزان می خواهم به داستان کتاب توجه کنند و ببینند پیامبر (ص) برای چه موضوعی لبخند بر لبانشان جاری شده است، سپس خودم قصه را با کمک حرکات دست و چهره و تغییر در لحن می خوانم و از آن ها می خواهم در انتها بگویند چرا پیامبر خوشحال شد؟	۱۰ تا ۱۵ دقیقه کلاس درس	آیا توانستند دلایل لبخند پیامبر را بیان کنند؟
گام پنجم : تعمیم اهداف درس به زندگی روزمره	آیا دوست دارید جای آن مرد باشید که پرنده را در دستان خود نگه داشته بود؟ چرا؟ اگر در این زمان با چنین افرادی یا بچه هایی که پرنده ها و حیوانات را اذیت می کنند، روبه رو شوید، چه می کنید؟ (به دانش آموزان فرصت داده می شود تا به صورت دو یا سه نفره درباره ی موضوع مشورت کنند و یکی دو راه حل را بر روی تابلو یادداشت نمایند. سپس آن ها را خوانده، با کمک دانش آموزان توضیح می دهیم.)	۱۰ تا ۱۵ دقیقه کلاس درس	آیا توانستند تذکرات مناسبی را درباره ی کسانی که پرندگان و حیوانات را اذیت می کنند، ارائه دهند؟
گام ششم : احساس همزاد پنداری با پرندگان	از دانش آموزان می خواهم کتاب کار خود را باز کنند و بنویسند اگر شما یکی از آن پرندگان بودید، بعد از خجالت مرد از کارش چه رفتاری را از خود نشان می دادید و به زبان بی زبانی چگونه از پیامبر تشکر می کردید؟ چه می گفتید؟ آن را بنویسید و سپس نوشته ی خود را با نفر کناری خود عوض کنید و آن را برای هم بخوانید.	۱۰ تا ۱۵ دقیقه کلاس درس	آیا توانستند احساس خود را به خوبی روی کاغذ بیاورند؟ آیا نکات مناسبی را به عنوان تشکر ذکر کردند؟
گام هفتم : ارائه ی راه های جدید کمک به حیوانات	دو نفر دو نفر فعالیت (اکنون می توانی) را بخوانید و پس از سه دقیقه مشورت، راه های پیشنهادی خود را (هر گروه یک راه کار) روی تابلوی کلاس بنویسید. این فعالیت را می توانید در خانه انجام داده و نظرات اعضای خانواده را نوشته و به کلاس بیاورید.	۱۰ تا ۱۵ دقیقه کلاس درس	آیا راه های مناسبی را برای کمک به حیوانات پیشنهاد کردند؟

طراحی درس براساس فعالیت های یک واحد یادگیری (طرح درس روزانه) (شماره ۳)

عنوان درس : برای دوست	پایه : چهارم	بخش : اخلاق	زمان کل تدریس : ۵۰ دقیقه
--------------------------	-----------------	----------------	-----------------------------

هدف اصلی درس :

- آشنایی با برخی از وظایف و حقوق دوستان نسبت به یکدیگر
- توجه به ویژگی های یک دوست خوب و راه های حفظ آن
- آشنایی با برخی از فواید و آثار رعایت حقوق دیگران

اهداف مرحله ای	فعالیت های یاددهی - یادگیری و محتوای آن	زمان و مکان	ارزش یابی
برای رسیدن به هدف اصلی چند گام باید بردارم؟ تعیین کردن این نکته که کدام فعالیت در ابتدا و کدام در ادامه و یا انتها قرار گیرد؟ و چرا؟	دستور العمل دقیق نحوه ی انجام فعالیت برای پاسخ به این سؤال که نقش فراگیر و معلم در این فعالیت چیست و هر کدام چه وظیفه ای به عهده دارند؟ و چه کاری را چگونه باید انجام دهند؟ از چه محتوایی استفاده می کنند؟	مدت انجام هر فعالیت و مکان آن	معلم بعد از انجام هر فعالیت از خود می پرسد که آیا دانش آموزان به این هدف رسیدند یا نه؟ آیا این فعالیت مناسب بود یا نه؟
گام اول: پرسش از درس قبلی (این دوستی ها) به منظور آمادگی ذهنی برای آشنایی با ابعاد دیگر دوست خوب	از آن جایی که این درس با درس قبلی ارتباط دارد، از دانش آموزان سؤال می کنم اگر بخواهید دوست را در یک جمله تعریف کنید، چه می گویند؟ (هفت الی هشت نفر نظرات خود را شفاهی ارائه می دهند).	۷-۸ دقیقه کلاس درس	آیا پاسخ دانش آموزان نشان دهنده ی آمادگی لازم و فهم درست از برخی از ویژگی های دوست خوب بود؟
گام دوم: ایجاد زمینه برای ورود به بحث و داستان ابوذر	از دانش آموزان می خواهم فعالیت کتاب کار مربوط به این درس را باز کنند سپس در زیر عبارت «انتظارات من از دوستم» انتظارات خود را بنویسند و بعد از پنج یا شش نفر می خواهم نوشته ی خود را از روی متن در کلاس بخوانند.	۷-۸ دقیقه کلاس درس	آیا انتظارات لازم را به خوبی بیان نمودند؟

گام سوم : ایجاد زمینه و آگاهی از وظایف یک دوست در برابر دوست دیگر	بعد از فعالیت، از آن‌ها خواهیم خواست فعالیت بعدی «انتظارات دوستم از من» را تکمیل کنند و حدود پنج تا شش نفر آن را در کلاس بخوانند.	۷-۸ دقیقه کلاس درس	آیا انتظارات دوست را به صورت بالعکس به‌خوبی اظهار نمودند؟
گام چهارم : آشنایی با برخی از ویژگی‌های دوستان پیامبر (ص)	حال به دانش‌آموزان می‌گوییم هر کدام از ما نسبت به هم نکاتی را رعایت می‌کنیم. آیا مایلید بدانید رفتار یاران پیامبر با ایشان به‌عنوان یک دوست چگونه بود؟ سپس با کمک چهار یا پنج نفر از دانش‌آموزان درس را در کلاس می‌خوانیم (البته می‌توان دو پاراگراف آخر را با کمک دو یا سه نفر از دانش‌آموزان به صورت نمایشی اجرا کرد).	۱۰ دقیقه کلاس درس	آیا به متن درس به‌خوبی توجه کردند؟ آیا توانستند به‌صورت دیالوگ متن را به‌خوبی بخوانند؟
گام پنجم : جمع‌بندی و نتیجه‌گیری	فعالیت دوست‌داری برایت بگویم را می‌خوانم و از دانش‌آموزان می‌خواهم به‌صورت شفاهی به سؤالات پاسخ گویند.	۵-۶ دقیقه کلاس درس	آیا نشانه‌های دوست خوب در رفتار ابوذر را به‌خوبی پاسخ دادند؟
گام ششم : بسط و توسعه‌ی یادگیری و ایجاد خلاقیت و بیان صفات دوست در قالب تصویر	فعالیت من می‌توانم را خوانده و فرصت داده می‌شود تا ویژگی‌ها و صفات دوست خوب را در قالب نقاشی یا انشا تنظیم کنند برای جلسه‌ی بعد بیاورند.	 منزل	آیا نقاشی‌ها نشان‌دهنده فهم درست دانش‌آموزان از ویژگی‌های دوست خوب بود؟
گام هفتم : ایجاد خلاقیت و فضای شاد	از دانش‌آموزان می‌خواهم تمرین دوم کتاب کار را که نوشتن متنی زیبا با استفاده از کلمات داده شده است، با دادن یک فرصت ۱۰ دقیقه‌ای برای خواندن در کلاس و یا یک فرصت یک دو روزه در منزل برای جلسه بعد انجام دهند.	۱۰ دقیقه در کلاس درس و دو روز در منزل	آیا توانستند متن مناسبی با استفاده از کلمات داده شده بنویسند؟ کدام دانش‌آموزان خلاقیت بیش‌تری از خود نشان دادند؟

طراحی درس براساس فعالیت های یک واحد یادگیری (طرح درس روزانه) (شماره ۴)

عنوان درس : باغ سری	پایه : پنجم	بخش : اخلاق و احکام	زمان کل تدریس : ۱۰۰ دقیقه (دو جلسه ۵۰ دقیقه ای)
------------------------	----------------	------------------------	--

هدف اصلی درس :

- آشنایی با مفهوم امر به معروف و نهی از منکر و برخی نمونه های آن
- احساس وظیفه در مورد امر به معروف و نهی از منکر و نحوه تذکر دادن
- آشنایی بیشتر با مفهوم حلال و حرام و برخی از مصادیق آن

اهداف مرحله ای	فعالیت های یاددهی – یادگیری و محتوای آن	زمان و مکان	ارزش یابی
برای رسیدن به هدف اصلی چند گام باید بردارم؟ تعیین کردن این نکته که کدام فعالیت در ابتدا و کدام در ادامه و یا انتها قرار گیرد؟ و چرا؟	دستور العمل دقیق نحوه ی انجام فعالیت برای پاسخ به این سؤال که نقش فراگیر و معلم در این فعالیت چیست و هر کدام چه وظیفه ای به عهده دارند؟ چه کاری را چگونه باید انجام دهند؟ از چه محتوایی استفاده می کنند؟	مدت انجام هر فعالیت و مکان آن	معلم پس از انجام هر فعالیت از خود می پرسد که آیا دانش آموزان به این هدف رسیدند یا نه؟ آیا این فعالیت مناسب بود یا نه؟
گام اول : ایجاد انگیزه و بررسی آموخته های قبلی دانش آموزان	پازل های مختلفی از تصاویر کارهای خوب و بد در اختیار دانش آموزان قرار می دهم (به عنوان نمونه برای یک کلاس ۳۲ نفره، آن ها را به هشت گروه چهارتایی تقسیم می کنم و به هر گروه دو پازل می دهم که در مجموع شانزده پازل کار خوب و بد در اختیارشان قرار داده می شود). تخته سیاه را با کشیدن خطی به دو قسمت تقسیم می کنم و از آن ها می خواهم پس از مرتب کردن تصاویر، آن ها را بر روی کاغذ دیگری بچسبانند؛ سپس یک نفر از هر گروه، دو پازل مرتب شده را در تخته سیاه با چسب بچسباند (در پاسخ به سؤال احتمالی دانش آموزان که کدام تصویر را سمت چپ یا راست قرار دهند، چیزی نمی گویم و اجازه می دهم تا با اختیار خودشان تصمیم بگیرند، تا کم کم متوجه شوند که آیا تصویر گروه خود را در جای مناسب نصب کرده اند یا خیر.)	۱۵ دقیقه نمازخانه و یا یک فضای مناسب بزرگ تر از کلاس	آیا توانستند پازل ها را جور کرده و آن ها را در جای مناسب خود نصب کنند؟ کدام گروه زودتر و کدام گروه دیرتر این کار را انجام دادند؟

گام دوم : تشخیص کار خوب از بد	از گروه‌ها می‌خواهم تا برای هر ردیف، یک نام انتخاب کنند، سپس آن را در کلاس بازگو نمایند. از یکی دو گروه دلیل انتخاب نام خاص گروهشان را می‌پرسم. سپس با کمک دانش‌آموزان تصویری را که در جای خود صحیح نصب شده باشد جابه‌جا می‌کنیم.	۷ دقیقه همان مکان	آیا نام مناسب انتخاب کرده و دلایل مناسبی ارائه کردند؟ آیا توانستند تشخیص دهند که کدام تصویر نابجا نصب شده است؟
گام سوم : ایجاد تفکر و اندیشه برای دستیابی به مفهوم امر به معروف و نهی از منکر	از تمامی دانش‌آموزان می‌پرسم چه کار کنیم تا کارهای خوب در جامعه زیاد و کارهای بد و زشت دیده نشود (حدود سه الی چهار گروه پاسخ می‌دهند). سپس می‌پرسم به این کار در جامعه چه گفته می‌شود و توضیحات لازم را به اختصار به صورت سخنرانی برای دانش‌آموزان بیان می‌کنم.	۷ دقیقه همان مکان	آیا توانستند به واژه امر به معروف و نهی از منکر اشاره نمایند؟
گام چهارم : آشنایی با یکی از موقعیت‌های روزمره امر به معروف و نهی از منکر	از دانش‌آموزان می‌خواهم به کتاب درسی توجه کنند و با کمک چند نفر از دانش‌آموزان متن درس را می‌خوانیم و در پایان، فعالیت شماره‌ی یک کتاب را به صورت فردی انجام دهند؛ یعنی حدس بزنند ادامه‌ی داستان بعد از دیدن صاحب باغ چه خواهد شد و در ادامه بعد از سه، چهار دقیقه فرصت، از چند نفر می‌خواهم که ادامه‌ی داستان نوشته خود را بخوانند.	۱۵ دقیقه همان مکان	آیا توانستند داستان را در جهت هدف درس به خوبی ادامه دهند؟
گام پنجم : آشنایی بیشتر با اهمیت امر به معروف و نهی از منکر	فعالیت شماره‌ی ۲ کتاب را خوانده و از شش الی هفت نفر سؤالات مطرح شده را مطرح می‌کنم چرا هادی و مهدی سعی کردند به آن بچه‌ها تذکر بدهند؟ تذکر هادی و مهدی چه سودی برای آن دانش‌آموزان داشت؟	۵ دقیقه همان مکان	آیا با توجه به موضوع درس پاسخ دانش‌آموزان صحیح و مناسب بود؟
گام ششم : آشنایی با شیوه‌های مختلف امر به معروف و نهی از منکر	از سه نفر دانش‌آموز می‌پرسم هادی و مهدی برای آگاه کردن آن بچه‌ها چه کارهای دیگری می‌توانستند بکنند؟ در دین ما به این کار چه می‌گویند؟	۵ دقیقه همان مکان	آیا پاسخ مناسبی با توجه به موضوع درس توانستند ارائه کنند؟

آیا آیه را به خوبی خواندند آیا توانستند این نفر به درستی در جای خود بایستند؟ آیا معنای آیه را به خوبی کامل کردند؟	۱۰ دقیقه همان مکان	ابتدا یک بار آیه آمده در کتاب را با کمک دانش آموزان از روی آن می خوانیم سپس این آیه را به نه قسمت تقسیم کرده و هر یک را بر روی برگه سفیدی می نویسیم و از نه نفر از دانش آموزان کمک می گیریم تا هر کدام یک برگه را بر روی سینه ی خود نصب کنند سپس از آن ها می خواهیم به گونه ای کنار هم روبه روی دانش آموزان بایستند که مانند آیه ی کتاب، کلمات صحیح کنار هم قرار گیرد. بعد از دانش آموزان می خواهیم دوباره آن را بخوانند و با کمک آن ها معنای آیه کامل می شود و یک نفر با صدای بلند آن را تکرار می کند.	گام هفتم : آشنایی با نمونه ای از آیات قرآن در بیان اهمیت امر به معروف و نهی از منکر
آیا خاطرات و نمایش مناسبی ارائه نمودند؟	۱۵ دقیقه همان مکان	از دانش آموزان می خواهیم اگر خاطره یا داستانی در این زمینه می دانند تعریف کنند (حدود ۲ تا ۳ نفر) سپس به گروه های چهار نفری پنج دقیقه فرصت داده می شود تا نمایشی را ترتیب دهند که در آن امر به معروف و نهی از منکر انجام می شود.	گام هشتم : آشنایی با نمونه ای از امر به معروف و نهی از منکر همراه با خلاقیت و نوآوری
آیا به سؤالات پاسخ مناسبی ارائه دادند؟ آیا با توجه به تصاویر پاسخ بچه ها درست بود؟	۲۰ دقیقه همان مکان	از دانش آموزان می خواهیم فعالیت اول کتاب کار (داستان تذکر) را به صورت فردی بخوانند و به سؤالات آن پاسخ دهند. اگر کسی خطایی بکند، تو چه می کنی؟ دوست دارید دیگران را به چه کارهایی تشویق کنید؟ اگر خودت مرتکب خطا شوی، دوست داری رفقاییت چگونه تو را متوجه خطاییت کنند؟ سپس به تصاویر فعالیت دوم نگاه کنند و به سؤالات آن پاسخ دهند. تصویرها چه می گویند؟ تو در برابر چنین مواردی چه می کنی؟ چرا؟	گام نهم : به کار بردن آموخته های خود در زندگی روزمره

طراحی درس براساس فعالیت های یک واحد یادگیری (طرح درس روزانه) (شماره ۵)

عنوان درس : یکتا	پایه : پنجم	بخش : خداشناسی	زمان کل تدریس : ۵۰ دقیقه
---------------------	----------------	-------------------	-----------------------------

هدف اصلی درس :

— آشنایی با مهربانی و بخشنده‌گی خدا و مصادیق آن

— آشنایی با معنا و مفهوم توحید

اهداف مرحله‌ای	فعالیت‌های یاددهی — یادگیری و محتوای آن	زمان و مکان	ارزش‌یابی
برای رسیدن به هدف اصلی چند گام باید بردارم؟ تعیین کردن این نکته که کدام فعالیت در ابتدا و کدام در ادامه و یا انتها قرار گیرد؟ و چرا؟	دستورالعمل دقیق نحوه‌ی انجام فعالیت برای پاسخ به این سؤال که نقش فراگیر و معلم در این فعالیت چیست و هر کدام چه وظیفه‌ای به عهده دارند؟ و چه کاری را چگونه باید انجام دهند؟ از چه محتوایی استفاده می‌شود؟	مدت انجام هر فعالیت و مکان آن	معلم بعد از انجام هر فعالیت از خود می‌پرسد که آیا دانش‌آموزان به این هدف رسیدند یا نه؟ آیا این فعالیت مناسب بود یا نه؟
گام اول: ایجاد انگیزه و کنج‌کاوی و نشاط	با توجه به مسائل ایمنی و هماهنگی‌های لازم، دانش‌آموزان را به کنار دریا، رود و یا کوهستان می‌برم و از آن‌ها می‌خواهم پس از چند دقیقه قدم زدن بگویند چه می‌بینند؟ از دیدن این‌ها چه حسی به آن‌ها دست می‌دهد؟ آیا این چیزها زیبا هستند؟ چرا؟ دیدن این مناظر چه چیزهایی را در ذهن آن‌ها ایجاد می‌کند و یا به یاد آن‌ها می‌آورد؟	۱۵ دقیقه کنار دریا رودخانه، پارک و یا کوهستان	آیا نشاط و فرح لازم از دیدن مناظر ایجاد شد؟ آیا توانستند مطالب زیبایی را به زبان بیاورند؟
گام دوم: ایجاد زمینه برای درک بهتر معنای توحید	از دانش‌آموزان می‌خواهم کتاب درسی را باز کنند و با کمک چند نفر متن درسی را می‌خوانیم و هنگام خواندن با حرکات دست و چشم به تفهیم بیش‌تر معنا کمک می‌کنم. در پایان متن، جمله‌ی آخر درس را از دانش‌آموزان می‌پرسم و می‌گویم الحمدلله رب العالمین یعنی چه؟	۷-۸ دقیقه همان مکان	آیا خوب گوش کردند؟ آیا معنای آیه را درست گفتند؟

گام سوم: آشنایی با معنا و نحوه‌ی خواندن سوره‌ی توحید	فعالیت شماره‌ی یک کتاب درسی را با دانش‌آموزان مرور کرده؛ یعنی می‌گویم یکی بخواند و دومی ادامه دهد (هر پنج نفر یک آیه از سوره را خوانده و نفر بغل دستی بلافاصله آیه‌ی بعدی را ادامه دهد) سپس معنای سوره‌ی توحید را از دانش‌آموزان می‌پرسم و با کمک آن‌ها معنای سوره را مرور می‌کنیم.	۷ دقیقه همان مکان	آیا سوره توحید را به درستی خواندند؟ آیا معنای سوره را توانستند بیان کنند؟
گام چهارم: توجه بیش‌تر به معنا و مفهوم سوره‌ی توحید و متن کتاب درسی	از دانش‌آموزان می‌پرسم دو نفر دو نفر توجه کنید ببینید کدام قسمت متن درس با این معنا (معنی سوره توحید) تناسب بیش‌تری دارد؟ چرا؟ (حدود ۳ گروه جواب‌های خود را ارائه می‌دهند.)	۱۰ دقیقه همان مکان	آیا توانستند دلایل قانع‌کننده‌ای برای تناسب متن درس با سوره توحید ذکر کنند؟
گام پنجم: آشنایی بیش‌تر با معنای یکتا و یگانه	از دانش‌آموزان می‌خواهم با کمک نفر کناری هر کلمه‌ای از درس را که تقریباً معنای یکتایی را می‌دهد، مشخص کنید و بر روی کاغذ بنویسند.	۳ دقیقه همان مکان	آیا توانستند لغات مشابهی برای یکتا و یگانه ذکر کنند؟
گام ششم: ایجاد تنوع و نشاط و بازی	به عنوان بازی با کلمات، کلمات کلیدی درس را به هم ریخته، بر روی یک کاغذ به دانش‌آموزان می‌دهم و از آن‌ها می‌خواهم سریع حدس بزنند کلمه‌ی مورد نظر و معنای آن چیست؟ مانند: (و-ح-ی-د-ت) توحید - (گ-ن-ی-ه-ا) (یگانه)	۵ دقیقه همان مکان	آیا کلمات مورد نظر را درست حدس زدند؟
گام هفتم: تکمیل یادگیری و ایجاد خلاقیت	از دانش‌آموزان می‌خواهم کتاب کار را باز کنند سپس فعالیت اول و دوم را توضیح می‌دهم و می‌خواهم که آن را برای جلسه‌ی بعد در منزل تکمیل کنند و به مدرسه بیاورند.	۵ دقیقه همان مکان	آیا توانستند متن خلاصه‌ای با استفاده از کلمات داده شده در جهت هدف درس بنویسند؟ آیا توانستند صفات خدا را در سوره حمد ذکر کنند؟

طراحی درس براساس فعالیت های یک واحد یادگیری (طرح درس روزانه) (شماره ۶)

عنوان درس : صبح روز بعد	پایه : پنجم	بخش : اخلاق	زمان کل تدریس : ۵۰ دقیقه
----------------------------	----------------	----------------	-----------------------------

هدف اصلی درس :

— آشنایی با اهمیت و فواید برنامه ریزی

— توانایی برنامه ریزی برای ایام و اوقات خود

اهداف مرحله ای	فعالیت های یاددهی — یادگیری و محتوای آن	زمان و مکان	ارزش یابی
برای رسیدن به هدف اصلی چند گام باید بردارم؟ تعیین کردن این نکته که کدام فعالیت در ابتدا و کدام در ادامه و یا انتها قرار گیرد؟ و چرا؟	دستور العمل دقیق نحوه ی انجام فعالیت برای پاسخ به این سؤال که نقش فراگیر و معلم در این فعالیت چیست و هر کدام چه وظیفه ای به عهده دارند؟ و چه کاری را چگونه باید انجام دهند؟ از چه محتوایی استفاده می شود؟	مدت انجام هر فعالیت و مکان آن	معلم پس از انجام هر فعالیت از خود می پرسد که آیا دانش آموزان به این هدف رسیدند یا نه؟ آیا این فعالیت مناسب بود یا نه؟
گام اول : ایجاد زمینه و انگیزه ی لازم برای ورود به بحث	قبل از این که دانش آموزان کتاب را باز کنند ابتدا از چند نفر می پرسم : «صبح روز بعد فکر می کنی چه کار کنی؟» پس از شنیدن جواب به چهار الی پنج نفر از دانش آموزان می گویم بیاید این قصه را با هم بخوانیم و ببینیم برای سهیل قصه ی ما چه اتفاقی افتاده است.	۷ دقیقه کلاس درس	آیا حدس های مناسبی ارائه کردند؟
گام دوم : ایجاد زمینه برای برنامه ریزی بهتر	برای خواندن متن از سه نفر کمک می گیرم و به هر کدام نقشی می دهم (یکی راوی، دیگری مادر و نفر سوم سهیل) سپس با کمک این سه نفر متن درس خوانده می شود و هر کدام در جای خود ایفای نقش می کنند (متن را می خوانند) و از دیگر دانش آموزان می خواهم هنگام خواندن متن درس از خود عکس العمل نشان دهند و حس خود را ابراز دارند (مثلاً هورا بکشند).	۷ دقیقه کلاس درس	آیا این سه نفر نقش خود را به خوبی ایفا کردند یا باید سه نفر دیگر آن را تکرار کنند؟ آیا دانش آموزان عکس العمل مناسب را از خود نشان دادند؟

گام سوم: آشنایی با عواقب بی‌برنامگی	از دانش‌آموزان می‌خواهم به مدت سه دقیقه فعالیت اول کتاب درسی را انجام دهند و افکار خود را روی کاغذ بیاورند که: «صبح روز بعد چه اتفاقی ممکن است بیفتد؟» بعد از دادن فرصت از چهار الی پنج نفر می‌خواهم که نوشته‌ی خود را بخوانند و اظهار نظر کنند.	۱۰ دقیقه کلاس درس	آیا نوشته‌های دانش‌آموزان جهت هدف درس درست بود؟ آیا اظهار نظرهای خوبی ارائه کردند؟
گام چهارم: آشنایی با چگونگی جبران عواقب بی‌برنامگی	از دانش‌آموزان می‌خواهم فعالیت بعدی را انجام دهند و با مشورت نفر کناری خود به مدت یک دقیقه بگویند: «چگونه سهیل می‌تواند خطاهایش را جبران کند؟»	۷ دقیقه کلاس درس	آیا پیشنهادها مناسبی برای جبران خطا ارائه کردند؟
گام پنجم: آشنایی با نکاتی که در برنامه‌ریزی باید رعایت کرد	به دانش‌آموزان دو دقیقه فرصت می‌دهم تا فعالیت شماره‌ی دو کتاب را پاسخ داده و سپس از چهار الی پنج دانش‌آموزان می‌خواهم تا جواب‌های خود را بخوانند و با کمک یک دانش‌آموز نکات مهم هر کدام را در تابلوی کلاس یادداشت می‌کنم.	۸ دقیقه کلاس درس	آیا پاسخ‌های مناسبی ارائه کردند؟ آیا به نکات خوبی برای برنامه‌ریزی بهتر اشاره کردند؟
گام ششم: آشنایی با اشکالات موجود در هر برنامه با استفاده از شخصیت جاجول	از دانش‌آموزان می‌خواهم به تصاویر جاجول نگاه کنند و بگویند آیا جاجول در برنامه‌ریزی خود موفق بوده یا نه؟ چرا؟ سپس راهنمایی‌های خود را به جاجول بنویسند و یکی از آن‌ها را در کلاس بیان کنند (حدود هفت نفر). مابقی فعالیت‌ها را نیز در منزل تکمیل کنند و برای جلسه بعد به همراه بیاورند.	۱۰ دقیقه کلاس درس و منزل	آیا توانستند علل موفقیت یا عدم موفقیت جاجول را بنویسند؟ آیا راهنمایی‌های لازم را ارائه کردند؟ آیا فعالیت‌های دیگر را کامل نمودند؟

طراحی درس بر اساس فعالیت‌های یک واحد یادگیری (طرح درس روزانه) (شماره ۷)

عنوان درس : جشن بزرگ	پایه : دوم	بخش : مراسم	زمان کل تدریس : دو زمان ۵۰ دقیقه‌ای
-------------------------	---------------	----------------	--

هدف اصلی درس :

– آشنایی دانش‌آموزان با نام مبارک حضرت امام زمان (ع)

– تقویت علاقه و محبت نسبت به امام زمان (ع)

– تمایل و آمادگی برای حضور در جشن نیمه شعبان

اهداف مرحله‌ای	فعالیت‌های یاددهی – یادگیری و محتوای آن	زمان و مکان	ارزش‌یابی
برای رسیدن به هدف اصلی چند گام باید بردارم؟ تعیین کردن این نکته که کدام فعالیت در ابتدا و کدام در ادامه و یا انتها قرار گیرد؟ و چرا؟	دستور العمل دقیق نحوه‌ی انجام فعالیت برای پاسخ به این سؤال که نقش فراگیر و معلم در این فعالیت چیست و هر کدام چه وظیفه‌ای به عهده دارند؟ و چه کاری را چگونه باید انجام دهند؟ از چه محتوایی استفاده می‌کنند؟	مدت انجام هر فعالیت و مکان آن	معلم بعد از انجام هر فعالیت از خود می‌پرسد که آیا دانش‌آموزان به این هدف رسیدند یا نه؟ آیا این فعالیت مناسب بود یا نه؟

گام اول: آماده‌سازی مقدمات جشن نیمه‌شعبان	برای این منظور دو هفته قبل از نیمه‌ی شعبان از دانش‌آموزان می‌خواهم هر کدام وسایل تزئین کلاس یا نمازخانه را با خود برای جلسه‌ی بعد به‌همراه بیاورند (قیچی، چسب، نخ، کاغذکشی، کاغذرنگی و ...) و به مدت یک جلسه با کمک دانش‌آموزان کلاس و نمازخانه را تزئین می‌کنیم و مسئولیت خواندن یکی دو سرود و دکلمه را به بعضی دانش‌آموزان می‌دهم و در همان جلسه آن‌ها به تمرین سرود مشغول می‌شوند. بعد از اتمام کار با هماهنگی اولیای مدرسه از دانش‌آموزان می‌خواهم پدر و مادرشان را نیز برای جلسه‌ی بعد به مدرسه دعوت کنند تا با حضور آن‌ها جشن زیبایی برپا کنیم – هم چنین یادآور می‌شوم که کسانی که مایل‌اند در مسابقه‌ی شعر خوانی شرکت کنند، شعر مناسبی درباره‌ی امام زمان و امامان دیگر آماده کنند و برای جلسه بعد حاضر باشند و خودم تعدادی جایزه برای مسابقات جشن آماده می‌سازم – از یک نفر می‌خواهم مسئولیت عکاسی از برنامه را به عهده بگیرد.	۵۰ دقیقه کلاس درس و نمازخانه یا سالن مدرسه	آیا دانش‌آموزان توانستند در این مدت کلاس یا نمازخانه را به خوبی تزئین کنند؟ آیا گروه‌های سرود توانستند تمرین خوبی داشته و خود را آماده سازند؟ آیا هماهنگی‌های لازم برای دعوت، پذیرایی و ... به‌خوبی انجام شد؟ آیا لازم است زمان بیشتری برای تزئین و تمرین داده شود؟
گام دوم: آغاز برگزاری جشن با خواندن قرآن و سرود	از دانش‌آموزان می‌خواهم بعد از خواندن آیاتی از قرآن و آغاز مراسم سرودی را در ابتدا برای دوستان و پدران و مادرانشان اجرا کنند. در مواقع لازم آن‌ها را با صلوات و دست زدن تشویق کنیم و یکی از دانش‌آموزان در فواصل مختلف برنامه از اولیای دانش‌آموزان عکس می‌گیرد.	۱۰ دقیقه نمازخانه و یا سالن مدرسه	آیا مسئولیت داده شده را توانستند به‌خوبی اجرا کنند؟
گام سوم: آشنایی با روز نیمه شعبان و علت جشن گرفتن آن	از یکی از دانش‌آموزان می‌خواهم متن درس را به همراه یک دکلمه‌ی زیبا برای دانش‌آموزان بخواند و ضمن خوشامد گویی چند کلمه‌ای در مورد میلاد امام زمان (عج) صحبت کند و در ادامه خودم یا یکی از اولیاء آن را تکمیل می‌کنیم.	۷-۸ دقیقه نمازخانه یا سالن مدرسه	آیا نکات مناسبی برای چرایی جشن امروز بیان شد؟

گام چهارم : برگزاری مسابقه و شعرخوانی	از دانش آموزان می خواهم در برابر اولیا و دانش آموزان قرار بگیرند و شعرهای خود را پیرامون امامان، به صورت ساده با ریتم خاصی بخوانند و سپس با جوایزی که از قبل آماده کرده ام، از ایشان تشکر می نمایم.	۷-۸ دقیقه نمازخانه و یا سالن مدرسه	آیا اشعار خوانده شده مناسب بود؟
گام پنجم : آشنایی بیش تر با امام زمان از طریق برگزاری مسابقه ی اعداد	کنار تابلوی سالن یا نمازخانه می ایستم و از دانش آموزان می خواهم به اعدادی که روی تابلو می نویسم، توجه کنند و به صورت فردی بگویند این اعداد چه ارتباطی با جشن و چه ارتباطی با امام زمان (عج) دارد سپس این اعداد را بر روی تابلو می نویسم. عدد ۱۲ ... (دوازدهمین امام). عدد ۱۴ ... (چهاردهمین معصوم). عدد ۳۱۳ ... (یاران خاص امام در هنگام ظهور) به کسانی که پاسخ درست می دهند بلافاصله جایزه می دهم.	۷-۸ دقیقه نمازخانه و یا سالن مدرسه	آیا توانستند ارتباط بین اعداد و موضوع امام زمان (عج) را به خوبی بیان کنند؟
گام ششم : تقدیر و تشکر از شرکت کنندگان ودست اندرکاران جشن	از تعدادی از دانش آموزان می خواهم سرود دیگری را بخوانند و سپس با کمک چند نفر از دانش آموزان و اولیا از همه پذیرایی می کنیم.	۸-۹ دقیقه نمازخانه و یا سالن مدرسه	آیا سرود مورد نظر را به خوبی اجرا کردند؟ آیا جشن به خوبی برگزار شد؟

مدرسین، دانشجویان و صاحب نظران گرامی می توانند نظرات اصلاحی خود را در باره ی کتاب های
ترجمت معلم به یکی از نشانی های زیر ارسال نمایند.

۱۵۸۵۵۰۳۶۳-گروه ترجمت معلم

teacheredu@talif.sch.ir

صندوق پستی

پانزده نگار (ایمل)

وب گاه (وب سایت) <http://teacheredu.talif.sch.ir>

دفتر برنامه ریزی و تألیف کتاب های درسی